Ак кыш

Яратам мин ап-ак төсне,
Бөтен дөнья ап-ак төсле.
Куяннар да ак тун кигән,
Каеннар да ак туннан.
Бүреккә дә, керфеккә дә,
Борынга да ак кунган.
Шундый якты, шундый нурлы –
Бөтен дөнья ак кына...
Ап-ак була беләшулай
Безнең туган як кына.

Роберт Миңнуллин

КЫШКЫ ТАБЫШМАКЛАР

1) **Шома табанлы чана**
Атсыз да алга чаба-
Җитез булса аяклар,
Кулда була таяклар.
Бар бер чана
Утырасы юк,
Бассаң-үзе чаба.
Нәрсә ул? *(Чаңгы)*

***

2) **Кышын тауда шуалар, җәен җыеп куялар.**
Нәрсә ул? *(Чана)*

***

3) **Зең-зең килә,**
Тимер тәкә тиң килә.
Берсен-берсе куа килә,
Тояклары шуа килә. *(Тимераяк*)

***

4) **Ике агай тездән,**
Калышмыйлар бездән. *(Итек*)

***

5) **Колаклы ябалак кыштан саклый. (*Бүрек)***

***

6) **Бер ягы – кыр, бер ягы урман. *(Тун)***

***

7) **Биш агайга бер күлмәк. *(Бияләй)***

***

8) **Бер агачта биш тармак,**
Тармагы саен бармак. (*Пирчәткә*)

ТАТАР ХАЛКЫ ТАБИГАТЬТӘГЕ ҮЗГӘРЕШЛӘРГӘ ЭЛЕК-ЭЛЕКТӘН ИГЪТИБАР ИТКӘН ҺӘМ АЛДАГЫ КӨН, АЙ ҺӘМ, ХӘТТА, ЕЛДА ҺАВА ТОРЫШЫ НИНДИ БУЛАЧАГЫН АЛДАН СЫНЫЙ ТОРГАН БУЛГАН...

– Болытлар түбәннән килсә, каты суыкны көт.

– Кыш көне болытлар юлланып торса, җәй җылы булыр.

– Кышның төньяк бураннары ашлык җыйганда яңгыр китерер.

– Көн озая башлагач, гыйнвар башында, бәс төшсә, җәй ашлык чәчкәндә чык булыр.

– Гыйнварның унында бәс төшсә, җәй яңгырлы килер.

– Гыйнварның егерме дүртендә булса аяз, бик нәфис килер яз.

– Кышын бәс, томан булса, җәй иген уңа.

– Кыш көне яңгыр яуса, икмәк булыр.

– Кыш сыкылы булса, җәй алмалы була.

– Кыш томан булса, җәй юкәдә бал була.

– Әгәр кар вак кына бөртекле, сирәк кенә төшкәләсә, бик озак суык булыр.

– Кыш кар күп булса, җәй яңгырлы булыр.

– Гыйнвар унында бәс тотса, җәй яңгырлы килә.

– Әгәр елга суы боз өстенә чыкса, көн җылытыр.

– Тоз юеш булса, кыш көне җепшек була.

– Морҗадан чыккан төтен туры булып өскә менсә, көн аяза, суыта. Әгәр төтен җиргә ятса, көн җылыта.

– Утын сызгырса, көн суытыр.

– Тау башларында кар күп булса, җиләк күп булыр.

Кыш

Бөтен дөньяны ап-ак кар каплады. Табигать җем-җем итеп торган яңа матур күлмәген киде. Агачлар да җылы мамык шәлләрен ябынды. Елгалар, күлләр күзгә кебек шома боз белән капланды. Урман-кырлар өстендә тантаналы тынлык. Кыш көне көннәр кыска, салкын. Без, балалар, чаңгы-чанада, тимераякта шуабыз. Безне көннең салкынлыгы да куркытмый. Безнең тавыштан урам шау-гөр килеп тора. Кыш — иң матур ел фасылларының берсе. Туган ягыбызның кышкы табигате бигрәк матур